

джується умовним відтінком («Кожний громадянин має право знайомитися... з відомостями про себе, які не є державною таємницею»);

– з підрядним займенниково-означальним, що відноситься до другорядного члена речення (додатка), вираженого означальним займенником «кожний», і приєднується до головного за допомогою сполучного слова «хто», воно конкретизує, уточнює зміст співвідносного займенника і одночасно має значення достатньої умови;

– з підрядним умови, яке поєднується з головним виключно сполучником «якщо», ця конструкція, на думку науковців, є «досить продуктивним різновидом складного речення у законодавчих текстах» (Білоусова О.І. Граматична специфіка мови українського законодавства: автореф. дис.... канд. філол. наук. – Дніпропетровськ: Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара, 2010. – С.15.). Підрядне умови вказує на умови для дії, що міститься в головному реченні і яка може здійснитися лише за наявності цієї умови. Це впливає з логічної структури основного явища права – правової норми, яка містить вимоги про належне й обов'язкове.

Семантичні відтінки складнопідрядного речення з підрядним умови залежать від позиції підрядного речення стосовно головного: у постпозиції підрядне виражає єдину необхідну умову, без якої настання наслідку неможливе; у препозиції підрядне має додаткове значення випадковості, умова, представлена в ньому, локалізована в майбутньому, вона може статися, а може й не статися, але якщо позначена умова станеться, то наслідок буде саме такий, який зазначений у головному реченні; в інтерпозиції підрядне виражає обмеження, яке виступає умовою дії, вказаної в головному реченні.

Отже, однією з характерних рис мови законодавства є панування в ній на синтаксичному і семантичному рівнях категорії умови; низка засобів вираження умовної семантики передає тонкі змістовні відмінності: єдиної необхідної умови, достатньої умови, умови як обмеженої можливості тощо.

Погорілецька А. В.

Криворізький факультет Національного університету «Одеська юридична академія», старший викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ГРОМАДЯН НА ОФІЦІЙНУ ІНФОРМАЦІЮ В УКРАЇНІ

Застосування інформаційних технологій при реалізації прав і свобод громадян України створює передумови розвитку демократичних процесів в Україні. За допомогою інформаційно-комунікаційних технологій держава в короткі терміни може забезпечувати право громадян на доступ до ін-

формації, що знаходиться у розпорядженні суб'єктів владних повноважень. Використання інформаційно-комунікаційних засобів в роботі уряду перетворюють його на відкритий і підзвітний народу орган, змінюючи на краще взаємовідносини між громадянами та органами владних повноважень.

При розгляді електронного суспільства деякі дослідники акцентують увагу на умови побудови такого суспільства, наприклад, В. В. Балюк вважає, що умови впровадження інформаційного суспільства слід розділити на чотири фактори: доступність інфраструктурних компонентів, готовність нормативно-правової бази, можливість органів виконавчої влади надавати послуги електронним шляхом та готовність суспільства отримувати дані послуги (Балюк В. В. Стан інформатизації органів виконавчої влади як фактор готовності до широкого впровадження електронного урядування в Україні // Вітчизняний і зарубіжний досвід впровадження електронного урядування / Збірник матеріалів науково-практичної конференції. За заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. А. С. Чукут, канд. наук з держ. упр. О. В. Загвойської. – К., 2008. – 128 с. – С. 11).

Правовою основою права громадян на офіційну інформацію в Україні є ст. 34 Конституції України, яка регламентує – кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб. Відкритість і прозорість органів державної влади відображається у конституційній нормі ст. 57 – закони і нормативно-правові акти повинні бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом.

Закон України «Про інформацію» у ст. 5 передбачає, що кожен має право на інформацію, що надає йому можливість вільно одержувати, поширювати, використовувати, зберігати та захищати інформацію. Ст. 6 закладає гарантії права на інформацію, що забезпечується створенням відповідних механізмів державою щодо реалізації права на інформацію. Право громадян на офіційну інформацію в Україні забезпечується: створенням можливостей для вільного доступу громадян до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів, інших інформаційних банків, баз даних, інформаційних ресурсів.

Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» від 23.09.1997 № 539/97-ВР задає порядок висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування засобами масової інформації і захисту їх від монопольного впливу органів тієї чи іншої гілки державної влади або органів місцевого самоврядування.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» став новим етапом у розвитку відкритості й прозорості органів державної влади. Закон створює правові механізми реалізації, відображеного у ст. 34 Конституції України права кожного на доступ до інформації, зокрема публічної інформації – до якої відноситься інформація, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень та інформації, що становить суспільний

інтерес. Цей Закон має процедурний характер – передбачає процедуру здійснення права на доступ до інформації у спосіб подання запитів на інформацію, а також виконання обов'язку розпорядниками інформації оприлюднювати інформацію про свою діяльність.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій при реалізації права громадян на офіційну інформацію в Україні суб'єктами владних повноважень сприяє:

- забезпеченню доступу до відкритої інформації, що знаходиться у розпорядженні суб'єктів владних повноважень засобами інформаційних технологій;
- покращенню прозорості уряду через збільшення відкритості його дій;
- створенню умов участі громадян у суспільних процесах держави через електронні канали зв'язку;
- забезпеченню населення інформаційно-комунікаційними структурами в органах державної влади.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в роботу суб'єкта владних повноважень автоматизує адміністративну діяльність.

З метою забезпечення прозорості та достовірності інформації дуже важливо, щоб при реалізації права громадян на офіційну інформацію засобами інформаційно-комунікаційних технологій реалізовувався принцип рівності доступу до відкритої інформації засобами інформаційних технологій. При цьому держава повинна сприяти розвитку інформаційно-технологічних комунікацій не тільки в сфері державного управління, а й в різних секторах суспільного життя.

За допомогою інформаційно-комунікаційних технологій громадяни отримують право користуватись урядовими послугами засобами Інтернет. При цьому:

- створюється можливість прямого контакту запитувача інформації з суб'єктом владних повноважень;
- запит на інформацію може бути здійснений у довільний час (24 години на добу і не залежить від дня тижня).

Отже, в Україні створено організаційні та правові передумови формування системи інформаційного забезпечення права громадян на офіційну інформацію, а саме: сформована законодавча база, розвивається сфера інформаційних послуг, удосконалюється технічне забезпечення інформаційного середовища, розвивається інформаційна складова всіх інституцій органів державної влади в суспільстві. Доступність інформаційних ресурсів законодавчо закріплена, однак потребує більш досконалої реалізації на практиці. Зокрема, необхідно дослідити проблеми відповідальності за ненадання або надання не вчасно інформації, забезпечення незалежного розгляду справ з питань відмови у наданні інформації, технічного забезпечення швидкого обігу інформації, вдосконалення сфер безоплатного та платного надання офіційної інформації та ін.